

روزشمار جنگ

دوشنبه

۱۷ اردیبهشت ۱۳۶۳

۵ شعبان ۱۴۰۴

۷ مه ۱۹۸۴

۱۵۹

در ادامه پیشروی آب در شرق جزیره جنوبی مجنون، امروز آب بخش بیشتری از مواضع نیروهای خودی را فراگرفت و آنها را ناچار به تخلیه قسمتی از مواضع خود کرد. نیروهای عراقی که از سه روز پیش با ایجاد انفجار در سیل‌بندها، اجرای آتش سنگین علیه مواضع و خاکریزهای ایران و پمپاژ آب به داخل جزیره جنوبی مجنون می‌کوشند آب موجود در منطقه را به پشت مواضع نیروهای ایران هدایت کنند، امروز نیز ضمن انجام کارهای مهندسی در جنوب جزیره جنوبی مجنون و حملات هوایی به مواضع نیروهای خودی در حوالی پاسگاه زید، به حملات سنگین توپخانه‌ای خود علیه مواضع و خاکریزهای ایران در جزیره جنوبی مجنون ادامه دادند. در همین حال، به دلیل شکافی که دیروز در یکی از خاکریزهای جزیره جنوبی ایجاد شده بود، میزان آب گرفتگی در منطقه گسترش یافت و بخش عمده خاکریزی که بین سیل‌بند شرقی و میانی جزیره احداث شده بود، زیر آب رفته و فقط قسمت‌هایی از آن که نزدیک سیل‌بند قرار داشت از آب بیرون ماند. به این ترتیب، مواضع نیروهای خودی در شرق جزیره جنوبی مجنون در طول روز به تدریج زیر آب رفت و فرماندهان یگان‌ها در ساعات پایانی برای جلوگیری از وخامت اوضاع در برخی قسمت‌ها نیروهای خود را به عقب آوردند.^۱

قرارگاه عملیاتی کربلا در گزارشی به قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص) وضعیت نیروهای خودی در جزیره مجنون را آسیب‌پذیر توصیف و تدابیر اتخاذشده برای مقابله با اقدامات عراق و کاستن از آسیب‌پذیری مواضع خودی و نیز حفظ جزیره جنوبی را به این شرح بیان کرده است:

ایجاد بریدگی در سه ضلع غربی، مرکزی و شرقی بین خط اول خودی و دشمن؛ احداث کانال نفرو از دو کیلومتر قبل از خط اول به طرف خط مقدم بر روی سه ضلع؛ ایجاد و ترمیم میدان مین در متناهیه محل استقرار نیروهای خودی بر روی سیل‌بندها؛ ترمیم و تقویت سیل‌بند سه ضلع غربی، شرقی و مرکزی؛ تقویت ضلع شمالی جزیره مجنون و تقویت سیل‌بند دورتادور

جزیره شمالی. قرارگاه کربلا در ادامه گزارش خود خاطر نشان کرده است: با انجام این اقدامات و پس از هم‌سطح شدن آب‌گرفتگی قسمت شرقی و غربی جزیره با آب هور و احداث دو سیل‌بند از ضلع مرکزی می‌توان آب محصور شده را به داخل هور پمپاژ کرد.^۲

۱۶۰

ارتش عراق امروز نیز همانند روزهای گذشته، به‌طور پراکنده با آتش سلاح‌های سنگین و دوربرد خود شهر آبادان را هدف قرار داد. در این حملات ۷ منزل مسکونی و ۵ مغازه آسیب دید و بر اثر اصابت گلوله خمپاره به یکی از ساختمان‌های دولتی، بخشی از این ساختمان تخریب شد و چند وسیله نقلیه هم خسارت دید. طبق اعلام فرمانداری آبادان، در نتیجه این حملات ۶ تن از جمله ۲ غیرنظامی مجروح شده‌اند.^۳ توپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران نیز در اقدامی تلافی جویانه با شلیک گلوله‌های توپ و خمپاره، مناطق صنعتی شهر بصره را هدف قرار داد.^۴ ارتش عراق در اطلاعیه نظامی خود مدعی شد که ایران علاوه بر بصره شهر مندلی را نیز هدف گلوله‌باران قرار داده است که بر اثر این حملات یک نفر کشته شده و ۲ نفر مجروح شده‌اند و به چند خانه مسکونی هم خساراتی وارد آمده است.^۵

۱۶۱

ساعت ۱۹:۳۰ دقیقه عصر امروز، یک فروند نفتکش عربستان سعودی در آب‌های خلیج فارس هدف حمله هوایی عراق قرار گرفت و آسیب دید. برخلاف گفته مسئولان عراق که مدعی شدند این نفتکش در پایانه جزیره خارک هدف قرار گرفته است، این حمله خارج از منطقه جنگی و در ۷۷ مایلی جنوب جزیره خارک انجام شد.^۶

نفتکش عربستانی العهود

خبرگزاری فرانسه به نقل از شرکت بیمه لویدز لندن، گزارش داد: نفتکش عربستان پس از بارگیری در جزیره خارک در جنوب این پایانه نفتی، هدف حمله موشکی قرار گرفت و دچار آتش‌سوزی شد. بر اثر این حمله یکی از خدمه کشتی ناپدید و بقیه نیروها ناگزیر به ترک کشتی شدند.^۷ پس از وقوع این حمله، تلاش گروه‌های امدادی برای مهار آتش* شروع شد.^۸ نفتکش العهود عربستان که ۶۵۳۴۵ تن ظرفیت دارد در اجاره یک شرکت در مونت کارلو قرار داشت و با پرچم این کشور کوچک مدیترانه‌ای،^۹ برای انتقال محموله‌ای از نفت ایران عازم ایتالیا بود.^{۱۰} پس از این واقعه، موضوع حملات عراق در شورای عالی دفاع بررسی و دستور مقابله به‌مثل در برابر حمله به نفتکش‌هایی که از خارک نفت بارگیری می‌کنند، صادر شد.^{۱۱}

۱۶۲

در مناطق کردنشین، عناصر مسلح غیرقانونی امروز ضمن مین‌گذاری در جاده‌ها، حمله به پایگاه‌های نظامی و اماکن شخصی و اجرای کمین در مسیر آمدوشد نیروهای خودی، در اقدامی دهشتناک، ۶ سرباز را در باختران به شهادت رساندند. در همین حال، ۳ تن از افراد ضدانقلاب در مهاباد دستگیر شدند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از باختران در خصوص اقدام عناصر ضدانقلاب در به شهادت رساندن سربازان در یک سنگر گروهی اعلام کرد: «دوشنبه، در منطقه بومه در یکی از خطوط مقدم جبهه‌های استان باختران توسط ضدانقلاب ۶ سرباز که در یک سنگر آرمیده بودند، سر بریده شدند و سرهای بریده آنها روی سینه‌هایشان گذاشته شد.»^{۱۲}

افراد وابسته به گروه‌های ضدانقلاب با اجرای کمین علیه نیروهای جندالله و درگیری گسترده در مسیر روستای جانوران مریوان، ۲ نفر از نیروهای سپاه، ۳ تن از افراد بسیج، ۳ نفر از پیشمرگان مسلمان کرد و یک سرباز ژاندارمری را به شهادت رسانده و ۵ نفر دیگر را مجروح کردند. در این درگیری که از ساعت ۹:۳۰ شروع شد و چندین ساعت ادامه داشت از عناصر مسلح غیرقانونی نیز ۱۵ نفر کشته و ۲۰ تن مجروح شدند.^{۱۳}

همچنین به گفته رادیو بغداد، در محور مریوان - کامیاران بین پایگاه‌های دگاگا و سرومال، نیز عناصر حزب دمکرات از ساعت ۳ بعدازظهر، جاده را مسدود و اقدام به بازرسی خودروها کردند. رادیو صوت‌الجماهير به نقل از حزب دمکرات کردستان ایران گفت: آنها ضمن بازرسی بیش از ۲۰ دستگاه ماشین مسافربری و گفت‌وگو با مسافران، نشریات حزب را در میان آنها پخش کردند. همچنین در یکی از ماشین‌های مسافربری پاسداری به نام حسن سجادی را که در پایگاه زرلیره خدمت می‌کرد، دستگیر کرده و به شهادت رساندند.^{۱۴}

* گروه‌های امدادی پس از دو شبانه‌روز تلاش موفق شدند آتش را خاموش و کشتی را با یک‌کش به سواحل یکی از کشورهای جنوب خلیج‌فارس منتقل کنند.

قرارگاه عملیاتی شمال غرب در گزارشی اعلام کرد: امروز تعدادی از عناصر ضدانقلاب با نیروهای سپاهی مستقر در پایگاه باغان مریوان درگیر شدند. در این درگیری ۳ نفر از افراد پایگاه به شهادت رسیدند.

همچنین در محور مهاباد - بوکان، بر اثر برخورد خودروی حامل پرسنل پایگاه بغاز با مینی که عناصر ضدانقلاب کار گذاشته بودند، ۲ نفر از سرنشینان خودرو مجروح شدند.^{۱۵} در شهر مهاباد نیز نیروهای سپاه با اجرای چندین کمین، موفق شدند بدون درگیری یکی از عوامل حزب دمکرات را دستگیر کرده و تحویل مقامات قضایی بدهند. یگان گشت جندالله هم ۲ نفر از افراد مسلح حزب کومه‌له را دستگیر کرد. در همین حال، در محله مجبورآباد این شهر، عناصر ضدانقلاب به سوی پایگاه مستقر در این محل تیراندازی کردند، اما با اقدام متقابل نیروهای مستقر در پایگاه ناگزیر به فرار شدند.^{۱۶}

افراد مسلح کومه‌له امروز ضمن محاصره روستای کانی‌کبود دیواندره، به گاراژ شخصی به نام رضایی حمله کرده و ۲ دستگاه تراکتور، یک دستگاه تانکر گازوئیل و چند حلقه لاستیک را به آتش کشیدند. وقتی پسر این فرد که از موضوع مطلع شده بود تلاش کرد آتش را خاموش کند، مهاجمان وی را به رگبار بستند، اما گلوله‌ها به وی اصابت نکرد.^{۱۷} در شهر سقز، دو نفر از عناصر ضدانقلاب نارنجکی را به داخل منزل فردی به نام محمد مردانی پرتاب کردند که بر اثر انفجار آن خساراتی به خانه وارد آمد.^{۱۸}

۱۶۳

عناصر حزب دمکرات کردستان ایران که همکاری نزدیکی با رژیم عراق دارند، ضمن گذراندن دوره‌های آموزشی در عراق و کمک به تقویت مواضع رژیم صدام در جبهه‌ها، با ناامن کردن عقبه نیروهای خودی به‌ویژه در مناطق کردنشین، بخش مهمی از نیروهای مسلح ایران را در این مناطق درگیر کرده‌اند.

براساس گزارش قرارگاه عملیاتی شمال غرب، تعداد ۲۰ نفر از افراد مسلح غیرقانونی هیز پیشوا برای گذراندن دوره‌های آموزشی دو ماهه، به عراق رفته‌اند. همچنین اغلب سران سیاسی و نظامی حزب دمکرات اعضای خانواده خود را به عراق منتقل کرده‌اند تا در آنجا زندگی کنند. در ادامه این گزارش آمده است: «این اقدام تأثیر عمیقی در روحیه متزلزل چته‌های حزب منحله دمکرات به‌جای گذارده است.»^{۱۹}

علاوه بر این، گزارش‌ها حاکی است ۴۰۰ نفر از افراد عشیره برادوست که در نزدیکی مرز ایران، ترکیه و عراق زندگی می‌کنند، در منطقه لاولان و خلان واقع در روبه‌روی کلاشین (شمال غرب پیرانشهر)، استقرار یافته‌اند تا نیروهای عراقی مستقر در منطقه را تقویت کنند.^{۲۰}

۱۶۴

واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه در گزارشی درخصوص وضعیت نیروهای کرد عراقی تحت پوشش مجلس اعلای انقلاب اسلامی که باید در کردستان عراق فعال باشند، از روند موجود و اقدامات شیخ محمد خالد ابراز نارضایتی کرده و خواستار بررسی موضوع و اتخاذ تصمیمات اساسی در این زمینه شد.

براساس این گزارش، هشت ماه پیش، دفتر پشتیبانی انقلاب اسلامی عراق شیخ محمد خالد را به منظور بسیج و هماهنگی بیشتر کرده‌های عراقی برای مقابله با رژیم صدام حسین برگزید و وی را برای انجام مأموریت راهی منطقه شمال غرب کرد، اما شیخ خالد به دلیل نبود امکانات لازم و هماهنگی‌های ضروری و نیز گرایش شدید خود به حزب دمکرات کردستان عراق (بارزانی‌ها)، نتوانست در اجرای مأموریت و پیشبرد امور موفق باشد. واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه در ادامه با اشاره به مشکلات موجود درخصوص وضعیت پیش آمده چنین آورده است: «وقتی شیخ محمد خالد به منطقه آمد و متوجه شد که هیچ‌گونه امکاناتی برای او و نیروهایش در نظر گرفته نشده است، به سیلوانا (یکی از مراکز استقرار نیروهای حزب دمکرات کردستان عراق) رفته و خود نزد مسعود و ادریس و نیروهایش در منطقه پراکنده گشته و هرکدام در منزل یکی از نیروهای حزب استقرار یافتند.» حزب دمکرات کردستان عراق نیز با مشاهده اوضاع به هم ریخته شیخ محمد خالد و نیروهایش، تلاش کرد تا از آنها در راستای اهداف حزب بهره گیرد.

واحد اطلاعات ستاد مرکزی سپاه در نامه‌ای به فرمانده کل سپاه ضمن تشریح مسائل و مشکلات به وجود آمده و گرایش شدید شیخ خالد به بارزانی‌ها از خود سلب مسئولیت کرده و افزود: با این وضعیت، ادامه کار شیخ محمد خالد و نیروهایش در منطقه مقدور نبوده و عواقب ناشی از آن به عهده کمیته بررسی مسائل عراق است. در این نامه نکته قابل توجه در مورد شیخ محمد خالد تعصب بسیار شدید وی به بارزانی‌ها عنوان شده و آمده است: «تعصب و وابستگی شدید شیخ به بارزانی‌ها منجر به انحراف در قضایا گشته و کلیه فرمول‌ها و محاسبات جمهوری اسلامی در مورد ایشان به هم خواهد خورد.» باینکه شیخ در همه جلسات به صراحت بر اطاعت کامل از جمهوری اسلامی ایران تأکید دارد، اما از اجرای مأموریت و تأمین هدف‌های مورد نظر ناتوان است.^{۲۱}

۱۶۵

ستاد مرکزی سپاه به منظور ایجاد انسجام و افزایش کارایی واحدهای آموزشی "طرح تمرکز تشکیلات آموزش نظامی سپاه" را به مناطق و قرارگاه‌ها ابلاغ کرد. براساس این طرح، برنامه‌ریزی آموزش نظامی و اجرای آموزش‌های عمومی و تخصصی در کل سپاه با تأکید بر این موارد متمرکز می‌شود:

۱. واحد آموزش نظامی مرکز مسئول برنامه‌ریزی و اجرای آموزش نظامی در همه رده‌ها است.
۲. واحد آموزش نظامی در مناطق منحل شده و کلیه پرسنل آن عضو واحد آموزش نظامی مرکز شوند.
۳. پشتیبانی پرسنلی، مالی، تدارکاتی و خدماتی کلیه مراکز آموزشی سپاه به‌عهده آموزش نظامی مرکز است.
۴. در مناطق و شهرستان‌ها مراکز و پادگان‌های آموزشی به‌صورت یک مرکز آموزشی با مأموریت مشخص زیر نظر مرکز انجام وظیفه کند.
۵. مناطق هیچ‌گونه ارتباط تشکیلاتی با مراکز آموزشی واقع در آن منطقه ندارند مگر در قالب همکاری متقابل.
۶. آئین‌نامه اجرایی (چگونگی تشکیلات و ضمانت‌های اجرایی) را واحد آموزش نظامی مرکز تهیه می‌کند.
۷. پذیرش نیروها به‌منظور آموزش برای اعزام به مراکز آموزش عمومی و تخصصی بین واحد آموزش نظامی مرکز و پرسنلی مرکز است و پس از آموزش عمومی و تخصصی به پرسنلی مرکز تحویل می‌شود.^{۲۲}

۱۶۶

در ادامه ارسال کمک‌های مردمی به جبهه‌های جنگ، امروز نیز مردم شهرهای هشتگرد، بردسیر، کرمان و بهشهر بیش از ۶ میلیون ریال به جبهه‌های جنگ کمک کردند. به گزارش واحد مرکزی خبر، ائمه جمعه این شهرها امروز در دیدار با آیت‌الله منتظری کمک‌های مردمی مناطق خود را تقدیم وی کردند. آیت‌الله منتظری ضمن تقدیر از اهداکنندگان مبالغ فوق برای پیروزی رزمندگان دعا کرد.^{۲۳} حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی نیز در یادداشت‌های روزانه خود آورده است: «[آقای محسنی] فرماندار بهشهر، آمد و گزارشی از اوضاع منطقه داد و سیصد هزار تومان پول و مقداری زیورآلات از کمک‌های مردمی این شهر را برای مصارف جبهه اهدا کرد.»^{۲۴}

۱۶۷

حجت‌الاسلام والمسلمین هاشمی رفسنجانی رئیس مجلس شورای اسلامی، عصر امروز در دیدار با آلارد سفیر بلژیک در تهران، از اقدامات مراکز دانشگاهی این کشور در افشای جنایات رژیم عراق با استفاده از سلاح‌های شیمیایی تقدیر کرد. وی با استقبال از تلاش و پیشنهاد سفیر بلژیک در مورد تشکیل کمیسیون مشترک همکاری میان دو کشور برای بررسی و گسترش همکاری ایران و بلژیک گفت: «ما نیز طالب گسترش روابط هستیم و تا حد لازم و ممکن در پیشبرد آن کوشش می‌کنیم. رفتار و حرکات بعضی از کشورها چون امریکا و فرانسه باعث می‌شود که اعتماد ما نسبت به برخی از کشورهای اروپایی از جمله بلژیک بیشتر شود.» رئیس مجلس شورای اسلامی

با اشاره به سفر پروفیسور هاندریکس* رئیس مؤسسه سم‌شناسی دانشگاه گنت بلژیک، به ایران گفت: «حرکت اخیر مؤسسات و مراکز علمی و دانشگاهی شما در علنی نمودن جنایات عراق در استفاده از بمب‌های شیمیایی تأثیر مطلوبی بر مردم ایران داشته است.»^{۲۵}

۱۶۸

تلاش‌های اتحادیه عرب و عراق به صورت گروهی و انفرادی برای متقاعد کردن کشورهای دیگر در مورد ضرورت تلاش برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق امروز نیز ادامه یافت.

دومین هیئت منتخب اتحادیه عرب به سرپرستی عبدالواحد بلقزیز** و باجی قائد السیسی وزیر امور خارجه کشورهای مراکش و تونس در ادامه سفر به کشورهای اروپایی، بعد از دیدار از یونان امروز وارد لیسبون پایتخت پرتغال، شد و با مقامات این کشور در خصوص طرح اتحادیه عرب گفت‌وگو کرد. بعد از این دیدار، وزارت امور خارجه پرتغال با صدور بیانیه‌ای ضمن رد درخواست اتحادیه عرب، موضع این کشور را در برابر جنگ ایران و عراق بی طرفی اعلام کرد و با تأکید بر اینکه جنگ باید به صورت صلح‌آمیز حل و فصل شود، افزود: «لیسون حاضر به حمایت از ابتکارات صلح‌آمیز از طریق سازمان ملل متحد و جامعه اروپایی است.» یادآور می‌شود که نخستین هیئت

شاذلی قلیبی، دبیرکل اتحادیه عرب

اتحادیه عرب در اوایل ماه جاری از کشورهای سوئیس، ایتالیا، هلند، انگلستان، آلمان غربی و بلژیک دیدار کرد. ریاست این هیئت را وزیران امور خارجه دو کشور اردن (طاهر المصری) و یمن شمالی (احمد الصبحی) برعهده داشتند.**

در همین حال، شاذلی قلیبی دبیرکل اتحادیه عرب، امروز اعلام کرد نامه‌ای از طارق عزیز وزیر امور خارجه عراق، دریافت کرده است که در آن دیدگاه‌های این کشور در خصوص فعالیت‌های اعضای کمیسیون چهارجانبه عربی در مورد جنگ ایران و عراق تشریح شده است. این کمیسیون در اجلاس فوق‌العاده وزیران امور خارجه کشورهای عضو اتحادیه عرب که در ماه مارس در بغداد برگزار شد، تشکیل

* پروفیسور هاندریکس سوم اردیبهشت سال جاری به دعوت بنیاد شهید به ایران آمد و ضمن معاینه مجروحان شیمیایی و بازدید از جبهه‌های جنگ، مشاهدات و یافته‌های خود در خصوص استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی و میکروبی علیه رزمندگان ایران را با برگزاری نشست‌های خبری و شرکت در همایش‌های دانشگاهی طرح و تشریح کرد. این اقدام در نشان دادن درستی مواضع جمهوری اسلامی ایران در جهان مؤثر بود.

** عبدالواحد بلقزیز - Abdelouahed Belkeziz.

*** ر.ک روزشمار ۱۳۶۳/۲/۶.

گردید و مسئول ارائه طرح صلح اتحادیه عرب و مذاکره با کشورهای دیگر در این باره است.^{۲۶} همچنین پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجی مصر، در مصاحبه‌ای اعلام کرد که پیشنهادهای مصر برای پایان دادن به جنگ ایران و عراق در چهارچوب جنبش عدم تعهد است و هدف آن باتوجه به عضویت هر دو کشور ایران و عراق در جنبش غیرمتعهدها این است که اعضای این جنبش را در جهت برقراری صلح در منطقه به حرکت درآورد. وی امنیت منطقه خلیج فارس را در حیطه مسئولیت مردم این منطقه دانست و گفت اگر وحدت کشورهای خلیج فارس تحقق یابد، لزومی به مداخله خارجی نخواهد بود. غالی اضافه کرد: توافق دفاعی مشترکی که توسط مصر و دیگر کشورهای عرب در سال ۱۹۵۰ به امضا رسید، هنوز معتبر است و راه حل امنیت باید برطبق آن باشد.^{۲۷}

رادیو قاهره نیز در تحلیلی از تحرکات دیپلماتیک دولت مصر و اعزام نمایندگان ویژه رئیس جمهور این کشور به کشورهای آسیایی و افریقایی گفت: هدف مصر پایان دادن به گرفتاری دو ملت مسلمان عراق و ایران است و با تشکیل صندوق اسلامی برای بازسازی خرابی‌های جنگ صداقت خود را در این راه نشان داده است. مهم‌ترین پیشنهاد مصر دعوت از کشور ایران برای پایان دادن به عملیات نظامی و نشستن پشت میز مذاکره است. عراق خیلی وقت است که آمادگی خود را برای مذاکره اعلام کرده و ما از رهبران ایران می‌خواهیم که دست از عناد بردارند و دست خود را به سوی جهان اسلام دراز کنند تا اطمینان به دل تمامی مسلمانان جهان بازگردد و ایران و عراق به سوی عصر صلح قدم بردارند.^{۲۸}

۱۶۹

هفته‌نامه صوت الرافدین (چاپ دمشق) در تحلیلی متفاوت از جنگ ایران و عراق، ضمن بررسی عملیات خیبر و نتایج آن، ادامه جنگ را موجب تداوم و تثبیت حکومت صدام در عراق ارزیابی کرده است. این هفته‌نامه در مورد عملیات خیبر که دو ماه پیش در جزایر مجنون اجرا شد، نوشته است: «جمهوری اسلامی ایران در عملیات اخیر خود نتوانسته است، آن‌طور که دستگاه‌های تبلیغاتی آن کشور می‌گویند رژیم عراق را در تنگنا قرار دهد و موفقیت نظامی کسب نماید.» صوت الرافدین مدعی شد برخی از رهبران ایران دریافته‌اند که ادامه جنگ نه ایران را به نتایج مورد نظرش می‌رساند و نه رژیم صدام را سرنگون خواهد کرد، بلکه ادامه جنگ صدام را از سقوط حتمی نجات داده و در اذهان عراقی‌ها نیز مسائل مختلفی را مطرح خواهد ساخت.

این نشریه عملیات خیبر را با عملیات بیت المقدس مقایسه کرده و با اشاره به تسلیم شدن نیروهای عراقی در خرمشهر و مقاومت آنها در جزایر مجنون، این مسئله را این‌گونه تعبیر کرده است: «تسلیم سربازان عراقی دلیل ترس آنها نبوده بلکه با علم به اینکه در خاک یک کشور

همسایه می‌جنگند و نه خاک خودشان، تسلیم شدند. پس از اشغال خاک عراق توسط ایران و اعلام هدف ایران از این اشغال وضع تغییر کرده و مسئله موضع یک عراقی در برابر اشغال خاک کشورش توسط ایران، مطرح می‌شود و این همان چیزی است که صدام می‌خواهد و قصد دارد با گذشت زمان بین ملت‌های ایران و عراق کینه و دشمنی عمیقی ایجاد کند. این هفته‌نامه سوری در پایان نتیجه گرفته است که «رهبران جمهوری اسلامی ایران باید ... بدون وارد شدن به مسائل ایدئولوژیکی و فکری حقیقت را درک کنند. زیرا صدام در حال تفرقه‌افکندن بین نیروهای مخالف خود و استفاده از کردها علیه آنها است.»^{۲۹}

۱۷۰

کاسپار واینبرگر وزیر دفاع آمریکا، با بیان اینکه خلیج فارس خط سوم دفاعی امریکا است، خواستار توجه بیشتر به این منطقه و افزایش بودجه نظامی نیروهای امریکایی مستقر در خلیج فارس شد.

کاسپار واینبرگر، وزیر دفاع امریکا

نشریه عرب‌زبان المستقبل که در لندن چاپ می‌شود، در گزارشی از تلاش‌های وزیر دفاع آمریکا برای جلب حمایت مقامات تصمیم‌گیرنده امریکا در مورد اقدامات نظامی این کشور در منطقه خلیج فارس نوشت: در میزگردهایی که اخیراً با شرکت کارشناسان نفتی و نظامی و راهبردی در نیویورک و واشنگتن برپا شده امنیت خلیج فارس به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موضوعات، مطرح شده است. وزیر دفاع امریکا می‌کوشد از این طریق بودجه بیشتری را برای نیروهای امریکایی مستقر در منطقه فراهم کند. واینبرگر مدعی است یک قدرت ضربتی فزاینده برای حفظ امنیت خلیج فارس ضروری است. این نیرو باید بتواند در صورت بسته‌شدن تنگه هرمز، انفجار چاه‌های نفت یا مداخله

شوروی در منطقه، بی‌درنگ وارد عمل شود. واینبرگر بر این باور است که حضور نیروی ضربتی امریکا تنها راه دفاع از میدان‌های نفتی منطقه خلیج فارس است. به‌همین دلیل، وزارت دفاع امریکا خواستار تمرکز نیروهای امریکایی در جزیره راهبردی دیه‌گو گارسیا است.^{۳۰}

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۳/۲/۱۷

۱. قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) (فرماندهی) به ستاد مرکزی سپاه (اطلاعات عملیات)، ۱۳۶۳/۲/۲۲؛ و - سند شماره ۹۵۲۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص)، ۱۳۶۳/۲/۲۲؛ و - سند شماره ۸۰۹۹ مرکز

۱. سند شماره ۱۲۳۲۶۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویه‌ای اطلاعاتی واحد اطلاعات عملیات قرارگاه کربلا، شماره ۱۴، ۱۳۶۳/۲/۲۰، صص ۳ - ۱؛ و - سند شماره ۱۱۹۱۸۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از

- شماره ۵۸، ۱۳۶۳/۲/۲۷، ص ۲۹، باختران - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
۱۳. سند شماره ۳۳۸۴۰۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از شهربانی کردستان به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۲/۲۶.
۱۴. واحد مرکزی خبر صدواوسیمای جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۳/۲/۳، ص ۲۲، رادیو بغداد، ۱۳۶۳/۲/۲۲.
۱۵. سند شماره ۳۷۲۸۵۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای عملیاتی از قرارگاه عملیاتی شمال غرب (رکن ۳) به فرماندهی نزاچا (معاونت عملیات و اطلاعات)، شماره ۴۹، ۱۳۶۳/۲/۱۸، ص ۲.
۱۶. سند شماره ۲۷۲۸۶۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه مهاباد به ستاد منطقه ۱۱، ۱۳۶۳/۲/۱۸.
۱۷. سند شماره ۳۱۷۴۷۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندار سنندج به استانداری کردستان، ۱۳۶۳/۲/۵.
۱۸. سند شماره ۸۱۷۲۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از اداره اطلاعات شاجا به دفتر اطلاعات و تحقیقات نخست‌وزیری، ۱۳۶۳/۲/۱۹.
۱۹. سند شماره ۲۷۲۸۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی قرارگاه عملیاتی شمال غرب (رکن ۲)، شماره ۲۵، ۱۳۶۳/۲/۲۰، ص ۵.
۲۰. همان، ص ۴.
۲۱. سند شماره ۴۴۳۶۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات نظامی به فرماندهی کل سپاه، ۱۳۶۳/۲/۱۷، صص ۵ - ۲.
۲۲. سند شماره ۸۱۸۰۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از دفتر ستاد مرکزی سپاه به قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص)، ۱۳۶۳/۲/۱۷، ص ۲.
۲۳. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۹، ص ۴.
۲۴. به سوی سرنوشت، پیشین، ص ۷۵.
۲۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۸، ص ۱۲؛ و - به سوی سرنوشت، پیشین، ص ۷۵.
۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۹، ۱۳۶۳/۲/۱۸، ص ۲۵، رادیو بغداد، ۱۳۶۳/۲/۱۷.
۲۷. همان، ص ۶، کویت - خبرگزاری کویت، ۱۳۶۳/۲/۱۷.
۲۸. همان، صص ۲۳ و ۲۴، رادیو قاهره، ۱۳۶۳/۲/۱۷.
۲۹. همان، ص ۳، دمشق - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۷.
۳۰. همان، ص ۱۸، رادیو ایران، ۱۳۶۳/۲/۱۷.

- مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای از قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص) (اطلاعات عملیات)، شماره ۹۴، ۱۳۶۳/۲/۲۱، ص ۲.
۲. سند شماره ۱۱۸۸۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه کربلا (سپاه) به قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیاء(ص)، ۱۳۶۳/۲/۲۲.
۳. سند شماره ۲۹۹۹۵۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرمانداری آبادان به اداره کل امور سیاسی و انتظامی، ۱۳۶۳/۲/۱۸؛ و - روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۹، ص ۲.
۴. سند شماره ۱۲۳۵۹۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی عملیات جنوب (رکن ۳) به معاونت اطلاعات و عملیات نزاچا، ۱۳۶۳/۲/۱۸، ص ۲.
۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۴۹، ۱۳۶۳/۲/۱۸، ص ۱، رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۳/۲/۱۷.
۶. سند شماره ۱۵۲۳۱۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه نوح نبی^(ع) به ستاد مرکزی (واحد طرح و عملیات یگان دریایی)، ۱۳۶۳/۲/۱۸؛ و - سند شماره ۸۱۸۲۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سماجا ۲ (فرماندهی اطلاعات) به سماجا ۳ (مرکز فرماندهی)، ۱۳۶۳/۲/۱۸؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۱، ۱۳۶۳/۲/۲۰، صص ۵ و ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۹.
۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۱، ۱۳۶۳/۲/۲۰، صص ۵ و ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۹.
۸. سند شماره ۱۵۲۳۱۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از قرارگاه نوح نبی^(ع) به ستاد مرکزی یگان دریایی سپاه (طرح و عملیات)، ۱۳۶۳/۲/۲۰.
۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۱، ۱۳۶۳/۲/۲۰، ص ۶، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۳/۲/۱۹.
۱۰. اکبر هاشمی رفسنجانی، به سوی سرنوشت (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۳)، به اهتمام محسن هاشمی، تهران: نشر معارف انقلاب، چاپ پنجم ۱۳۸۶، ص ۷۶.
۱۱. همان، ص ۷۸.
۱۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه،